

17 ЛИПНЯ 1920 РОКУ. У своїх спогадах про громадянську війну С. М. Будионний писав: «Ми прийшли до висновку, що успішно наступати в луцькому напрямку зможемо, тільки покінчивши з дубнівсько-кременецьким угрупованням противника». Отож 17 липня 4-а кавалерійська дивізія, якою командував Ф. М. Літунов, раптово вклинилася в позиції білопольських загарбників і оволоділа містом Радзивиловом (нині Червоноармійськ). Операція виявилась настільки блискучою, що ворог навіть не встиг відтягнути своїх груп і обози формування. Червоноармійці захопили чимало полонених, дістали змогу поповнити запаси зброї і продовольства. Але в цей час на іншій ділянці фронту — вздовж Стиру склалася несприятлива для наших бійців обстановка, і Літунов дав команду своїм бригадам тимчасово залишити місто.

20 ЛИПНЯ. Новий наступ на Радзивилів було наказано гести 11-й кавалерійській дивізії Ф. М. Морозова і 45-й стрілецькій дивізії Й. Е. Якіра. Але, незважаючи на запеклі сутички, просунулися вперед червоноармійцям ніяк не вдавалося. Ворог робив відчайдушні спроби перейти в контрнаступ.

22 ЛИПНЯ. Штаб армії головні свої сили зосередив біля Стиру, де загарбники особливо затято рвалися в атаки. Перестрілки змінювалися шабельними і рукопашними поєдинками. Захисники молодого Республіки Рад трималися з неабиякою мужністю. Але противник був краще озброєний. Радивилово при підтримці танків йому таки вдалося розвинути наступ і, відтісняючи наші підрозділи, зайняти Козин, Боратин, Ситне та Іустованне.

23 ЛИПНЯ. Червоноармійці з новим ентузіазмом ударили по ворожих позиціях. Кожен — від командира до рядового бійця — відчував відповідальність поставленого завдання: ви-

йти до Радзивилова — Бродів. Цього дня особливо відзначився командир 1-ї бригади 11-ї дивізії Василь Ернестович Вільмут. Його, молодого, завзятого, можна було з шаблею на погості побачити на найбільш небезпечних ділянках кавалерійського бою. Але недалеко від Крупця в азарті поєдинку він не помітив змаху ворожого клинка... Загинув хоробрий командир... Шанують його пам'ять жителі Червоноармійська: одна з вулиць

ред. Випадало їм і самим вступати в бій, вести за собою кінармійців.

Цього дня шабельна сутичка відбулася на узліссі між Боратином і Хотиним. У ній відмінно проявила себе бригада І. Р. Апанасенка. Зім'яті раптовою атакою, залишки білопольського полку стали втікати до Великих Жабокриків, кидаючи серед поля гармати, рушниці, вози з провіантом і боєприпасами. Цим поєдинком командував особисто Будионний.

Вдалими були нальоти

кіннотників, підтримувана вогнем кулеметів із тачанок. З окопів противника посипався град куль. Наші бійці відступили. А потім знову кинулися в атаку. До кінця дня, то стихаючи, то наростаючи, все йшов запеклий бій...

Цього дня штаб армії на чолі з С. М. Будионним і К. Є. Ворошиловим перемістився в Крупець.

29 ЛИПНЯ. Білопольські легіонери зуміли відтіснити від Стиру частини О. Я. Пархоменка. Туди було кинуте наш резерв, у

ПАМ'ЯТЬ СВЯЩЕННА

ХРОНІКА ТИХ БИТВ

Зібрані документи дали змогу простежити героїчний шлях підрозділів Першої Кінної армії через територію, що входить нині до Червоноармійського району

міста носить ім'я комбрига Вільмута.

24 ЛИПНЯ. Наступ наших кіннотників успішно продовжувався. За ніч ворог закріпився в Боратині, Великих Жабокриках (нині Довгалівка), Козині. І тепер оборонявся з винятковою впертістю. Тим часом червоноармійці на чолі з комдивом С. К. Тимошенком спрямували свій удар на Хотин. Кавалерійська група А. М. Осадчого вела бої з бригадою генерала Шиманського в районі Немирівки — Батякова. Під контроль полків Першої Кінної перейшла ділянка залізниці Рудня-Почаївська — Радзивилів, села Хотин, Сестрятин. Нечіткість лінії фронту, а подекуди й невизначеність займаних позицій змушували С. М. Будионного і К. Є. Ворошилова за день бувати в кількох дивізіях, щоб правильно будувати плани дальшого просування впе-

червоноармійців і в інших місцях, що викликало паніку в значній частині ворожого війська. А одна з його бригад відступала так неохотно, що її штаб на чолі з полковником Шушковським опинився в полоні.

Та найбільш результативним виявився наступ 34-го кавалерійського полку під командуванням К. А. Трунова (про цього мужнього командира ми розповідали в «Прапорі перемоги» за 11 червня цього року). Під селами Ситном і Крупцем кінармійці взяли в полон понад 1000 солдатів та офіцерів, захопили 25 гармат, 103 кулемети, бронепотяг, численні обози.

25 ЛИПНЯ. Опівдні почався загальний наступ Першої Кінної. Загриміли гармати. І ще не влігся гуркіт канонади, як з криком «ура» хлинула на ворога багатотисячна лава

тому числі й бригаду Д. І. Рябишева (йому випало воювати з ворогом на території району і в червні 1941 року — як командир механізованого корпусу). Наступного дня, 30 липня, Дмитро Іванович був тяжко поранений.

31 ЛИПНЯ. Розгорнулася бої в районі сіл Клекотова — Сестрятин — Бугайки. В селі Рідкові зайняла позицію бригада В. І. Книги, яка не раз за роки війни демонструвала зразки героїства.

1 СЕРПНЯ. Ворог від Стиру продовжував наступати. Він кинув свої підрозділи на Козин, захопив район Теслугова. Виникла загроза оточення для тих наших частин, які воювали на лінії від Радзивилова до Хотина.

Будионний викликав до себе комдива Тимошенка: — Підете по східній окраїні ось цього лісового масиву, — вказав в ча

Прапор перемоги. — 1983. — 1 вересня.

карту, — форсує біля Безодні річку Слонівку і займе район Полуничче — Рідків, перехоплюючи всі дороги з Радавилова на захід.

3 СЕРПНЯ. Польовий штаб армії перемістився з Круця в Радавиль. Звідси тепер зручніше було керувати дивізіями.

4 СЕРПНЯ. Червоноармійці розгорнули наступ на Броди. При цьому відзначилась окрема бригада під командуванням М. В. Ракитина, за що вона згодом була нагороджена Червоним прапором ВЦВК. Наступ підтримували два бронепоезди. Одному з них, що носив назву «Николай Руднев», вдалося прорватись на станцію і обстріляти піхоту, яка там закріпилася.

5 СЕРПНЯ. Гострі сутички відбувались на лінії Сестрятин — Радавиль — Перенятин. Поряд з іншими завзято билися з ворогом 8-а червонокозака дивізія під командуванням В. М. Примакова, 45-а стрілецька дивізія Й. Е. Якіра. Бронепоезди Кінармії курсували від Рудні-Почаївської до Радавилова.

8 СЕРПНЯ. Білополяки перейшли у наступ на Радавиль. Але кінармії, підтримувані броньовиком та бронепоездами, вибили їх із міста, яке ті було захопили. У цьому бою на станції вдалося знешкодити бронепоезд противника.

11 СЕРПНЯ. Польовий штаб переїздить в Рідків. Ворог не збирається здавати своїх позицій. І тому С. М. Будьоний та К. С. Ворошилов прагнуть бути в гущі важливих подій, якнайкраще знати настрої солдатської маси, щоб уміти мобілізувати бійців на перемогу.

17 СЕРПНЯ. У Радавильові, де вже міцно утвердилася Червона Армія, організовано революційний комітет — орган Радянської влади. Його очолили місцеві жителі О. Герасимчук та І. Бойков. А тим часом Перша Кінна армія успішно вела свій наступ далі, на Львів.

В. ЯЩУК.